

OBSERVAȚII PRIVIND COLECȚIA DE FERIGI CULTIVATE ÎN SERELE GRĂDINII BOTANICE DIN IAȘI

GEORGETA TEODORESCU*, I. SÂRBU*, CRISTINA PRICOP*

Key words: cultivated ferns

Abstract: The paper presents the list of the cultivated ferns from the Greenhouse Complex of the Botanical Garden in Iași; these ferns make up a representative and luxurious collection of exotic plants. All of them are precious decorative plants, especially due to their leaves which have different forms and sizes.

The paper includes data about: growing modalities and conditions, multiplying possibilities, importance and uses.

În acțiunea de conservare a fondului genetic de plante „ex situ”, un rol deosebit revine grădinilor botanice. Acestea adunând în colecții taxoni indigeni și exotici sunt chemate să inițieze și să execute amănunțita investigare a condițiilor de cultivare a speciilor de plante amenințate cu dispariția și să contribuie prin toate mijloacele la salvarea taxonilor în cauză.

Lucrarea de față contribuie la cunoașterea unui segment al fondului de plante cultivate în cadrul Complexului de Sere Iași – colecția de ferigi – în ideea că o bună informare creează premisele dezvoltării și amplificării acțiunilor de ocrotire.

Se prezintă conspectul taxonilor cultivați (aparținând la filum Pteridophyta, Cl. Lycopsida și Cl. Filicopsida), aria de răspândire, modalități și condiții de cultură, posibilități de multiplicare, importanță și utilități.

Unele date privind aspectele abordate de noi în lucrare sunt întâlnite în literatura românească și străină de specialitate [2, 3, 5, 6, 9, 10] accentul fiind pus pe cultura și însușirile decorative ale materialului luat în discuție.

Rezultate

Taxonii luați în studiu (52) sunt plante ierboase perene, cu o largă răspândire din zona tropicală până în cea temperată (3 specii sunt indigene).

*Grădina Botanică „Anastase Fău” Iași

Sunt plante decorative prin frunze și prin habitus:

– unele prezintă o tulpină târătoare (*Selaginella serpens*, *Phlebodium aureum*) sau ascendentă (*Blechnum brasiliense*), subterană-rizom- (*Cyrtomium fortunei*, *Pteris cretica*, *Davallia*, *Polypodium*) sau aeriană; unele sunt liane cățărătoare (*Stenochlaena*, *Bolbitis*, *Davalia*) sau epifite (*Platynerium stemaria*, *Polypodium musifolium*);

– frunzele ferigilor din colecția Grădinii Botanice se remarcă printr-o mare varietate de forme: de la cele mai simple cu marginea întreagă (*Asplenium nidus*) până la cele foarte complexe, multifidate (*Nephrolepis exaltata*); în acest sens, pentru frunze tăiate durabile în aranjarea buchetelor sunt cultivate specii ale genurilor *Nephrolepis*, *Cyrtomium*, *Polypodium*, *Pteris*;

– alte ferigi sunt deosebite ca plante de ghiveci (*Adiantum capillus-veneris*, *Asplenium nidus*, *A. daucifolium*, *Hemionitis arifolia*);

– pentru colecții este recomandată *Blechnum brasiliense*, ferigă cu tulpină rigidă de 50 cm înălțime și rozetă terminală de frunze;

– pentru sere calde și spațioase este indicată *Stenochlaena palustris* (liană cu creștere puternică și frunze foarte mari: 1-1,5 m lungime)

– *Phlebodium aureum* se pretează a fi plantată pentru decorarea pereților de piatră, etalând frumoase frunze de culoare verde-albăstrui.

Marea majoritate a ferigilor pretind o temperatură ridicată (seră caldă 20-25°C);

– *Selaginella kraussiana*, *Adiantum capillus-veneris*, *A. hispidulum*, *Pteris cretica*, mai puțin sensibile la acțiunea temperaturii mediului pot fi crescute în sere temperate (12-18°C);

– *Selaginella apoda* și *Cyrtomium fortunei* rezistă afară peste iarnă (sub protecție).

Având în vedere că majoritatea ferigilor necesită o umiditate atmosferică ridicată se recomandă udări repetate cu apă la temperatura mediului, inclusiv pe frunze; s-a semnalat sensibilitatea unor specii (*Blechnum occidentale*, *B. brasiliense*, *Platynerium*) în legătură cu acest ultim aspect.

Fiind plante de locuri umbrite și semiumbrite, necesită protecție față de acțiunea directă a razelor soarelui.

S-a constatat experimental că pentru cultivarea ferigilor, cel mai indicat amestec de pământ trebuie să conțină pământ de țelină, de frunze și turbă în părți egale; se pot utiliza și amestecuri obișnuite cu adaos de turbă; se va avea în vedere ca balul de pământ să fie păstrat, în permanență umed; este necesar, de asemenea, să se realizeze un bun drenaj al ghivecelor.

Înmulțirea, mai des utilizată, este cea vegetativă:

– prin despărțirea tufelor bătrâne (diviziune): *Adiantum*, *Davallia*, *Stenochlaena*, *Bolbitis*, *Polypodium*;

– prin despărțirea stolonilor: *Nephrolepis*;

- prin butași de frunză: *Selaginella kraussiana*, *S. martensii*;
- prin bulbili: *Asplenium bulbiferum*, *A. dimorphum*; operațiile se vor efectua, de preferință, primăvara, la pornirea în vegetație.

Concluzii

Ferigile cultivate în Complexul de Sere al Grădinii Botanice din Iași alcătuiesc o bogată și reprezentativă colecție de plante exotice. Se constată o mare diversitate de forme: gazonante (*Selaginella*), epifite (*Davallia*, *Platyserium*), liane agățătoare (*Stenochlaena*, *Bolbitis*), acvatică (*Azolla*).

Sunt valoroase plante decorative, îndeosebi, prin frunzele lor de forme și mărimi diferite.

Bibliografie

1. Beldie Al., 1977 - *Flora României*. Ed. Acad. Rom., București, t. 1: 53-60
2. Britton N., Brown A., 1970 - *An Illustrated Flora of the Northern United States and Canada*. Dover Ed., New York, t. 1: 1-54
3. Ciocărlan V., 1988 - *Flora ilustrată a României*. Ed. Ceres, București, t.1: 82-90
4. Dvorianinova K. F., Șestac V.I., 1985 - Tropiceschie i subtropiceschie rasteniia v oranjeriakh Botaniceskova Sada. A.N. M.S.S.R. Chiginev. Iz. Știința
5. Encke F., 1958-1961 - *Pareys Blumengärtnerei*. Berlin, t. 1, 2, Index
6. Grisvard P. et al., 1964 - *Le bon jardinier*. Encyclopedie horticole, 152 éd. Ed. La Maison rustique. Paris, t. 2
7. Grunert C. 1971 - *Zimmerblumen*. Deutsch. Landwirtschaftsverl., Berlin
8. Jogolova V. G., 1978 - *Тветі. Урожай*, Kiev
9. Nicholson G., 1981 - *Dictionnaire pratique d'horticulture et de jardinage*, Ed. J. Laffitte, Marseilles, t. 1
10. Preda M., 1979 - *Floricultura*. Ed. Ceres, București
11. Teodorescu Georgeta, 1993 - Secția Complexul de Sere. În: *Grădina Botanică din Iași* (ghid), ed. 3. Iași: 15-34
12. Zander R., 1972 - *Handwörterbuch der Pflanzennamen*, 10 Aufl., Ed. Ulmer Verl., Stuttgart
13. „••”, 1952 - *Flora R.P.R.*, Ed. Acad. Rom., București, t. 1: 138

Conspectul taxonilor cultivați

(PTERIDOPHYTA: CL. LYCOPSIDA ȘI CL. FILICOPSIDA)

Cl. LYCOPSIDA

FAMILIA SELAGINELLACEAE

1. *Selaginella apoda* (L.) C. Morr
2. *S. involvens* (Sw.) Spring emend Hieron.
(*S. caulescens* (Wall.) Spring)
3. *S. kraussiana* (Kunze) A. Br
4. *S. martensii* Spring
5. *S. pallescens* (K. B. Presl.) Spring
6. *S. serpens* (Desv.) Spring
7. *S. umbrosa* Hieron. (*S. erythropus* Spring)
8. *S. willdenowii* (Desv.) Bak

Canada
E Indiei, China
Japonia, Ins. Sonde
S. Africii
Mexic
Mexic
V Indiei
Brazilia, Ecuador, Columbia

Cl. FILICOPSIDA

FAMILIA ADIANTACEAE

9. *Adiantum capillus-veneris* L.
10. *A. capillus-veneris* L. var. *gracilis*
11. *A. hispidulum* Sw. (*A. pubescens* Schkuhr)
12. *A. macrophyllum* Sw.
13. *A. raddianum* Presl. (*A. decorum* T. Moore)

Zona tropicală

America tropicală
Peru

FAMILIA ASPIDIACEAE

14. *Cyrtomium falcatum* (L.f.) K.B. Presl.
15. *C. falcatum* (L.f.) K.B. Presl. 'Rochfordianum'
16. *C. fortunei* J.Sm.
17. *Polystichum aculeatum* (L.) Roth.
(*P. lobatum* (Huds.) Chev.)
18. *Tectania incisa* Cav. (*Aspidium macrophyllum* Sw.)

Japonia, China, N Indiei, S Africii

Japonia
Eurasia

America tropicală

FAMILIA ASPIDIACEAE

19. *Asplenium bulbiferum* G. Forst.
20. *A. daucifolium* Lam.
(*A. viviparum* (L.f.) K.B. Presl.)
21. *A. dimorphum* Kunze
22. *A. nidus* L.
23. *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.

Australia, N Indiei, S Africii
Mauritius

Ins. Norfolk
Asia, Polinezia, Australia tropicală
Europa, Asia Mică, N Africii, Japonia, N Americii

FAMILIA AZOLLACEAE

24. *Azolla caroliniana* Willd.

America de Nord

FAMILIA BLECHNACEAE

25. *Blechnum brasiliense* Desv. 'Crispum'
26. *B. occidentale* L.
27. *Stenochlaena palustris* (Burm.) Bedd.

Brazilia
America tropicală
S Africii, Madagascar

FAMILIA DAVALLIACEAE

28. *Davallia bullata* Wall.

Japonia, China, Asia tropicală

FAMILIA HEMIONITIDACEAE

29. *Hemionitis arifolia* (Burm.) T. Moore

Ins. Malaeze

FAMILIA LOMARIOPSIDACEAE

30. *Bolbitis heteroclita* (K. B.) Presl. Ching

Asia tropicală

FAMILIA OLEANDRACEAE

31. *Nephrolepis biserrata* Schott
32. *N. exaltata* (L.) Schott 'Bostoniensis'
33. *N. exaltata* (L.) Schott 'Hillii'
34. *N. exaltata* (L.) Schott 'Roosevelti'
35. *N. exaltata* (L.) Schott 'Superbissima'

Regiunea tropicală

FAMILIA POLYPODIACEAE

36. *Phlebodium aureum* (L.) J. Sm.
(*Polypodium aureum* L.)
37. *Ph. aureum* (L.) J. Sm. 'Glaucum'
38. *Platynerium vassei* Poisson
(*P. alpicorne* (Willemet) Tard.)
39. *P. stemaria* (P. Beauv.) Desv.
40. *Polypodium leiorrhizum* Wall.
41. *P. musifolium* Bl.
42. *P. polycarpon* Cav. (*P. punctatum* Sw. non Thunb.)
43. *P. polycarpon* Cav. 'Ramocristanum'

America de Sud

Australia tropicală

V Africii tropicale

N și S Indiei, V Chinei

Ins. Malaeze

Asia tropicală, Australia, Polinezia și Africa

FAMILIA PTERIDACEAE

44. *Pteris cretica* L.
45. *P. cretica* L. 'Albolineata'
46. *P. cretica* L. 'Major'
47. *P. cretica* L. 'Parkeri'
48. *P. cretica* L. 'Roeveri'
49. *P. cretica* L. 'Wimsetii'
50. *P. umbrosa* R. Br.
51. *P. longifolia* L.

Zona tropicală și subtropicală

- reg. Mediteraneană

Australia

Zona tropicală și subtropicală

- reg. Mediteraneană

52. *P. quadriaurita* Retz.